

درمان نیم‌بند در تعطیلات

بسیاری از خدمات سرپایی، تشخیصی و درمانی در روزهای تعطیل به شکل نیمه‌تعطیل درمی‌آید

بسیاری از خدمات سرپایی، تشخیصی و درمانی در روزهای تعطیل به شکل نیمه‌تعطیل درمی‌آید
درمان نیم‌بند در تعطیلات

تصور شهری که در آن، همه آتش‌نشانان در یک روز خاص به مرخصی بروند و یا مثلاً همه نیروهای خدماتی در چندین روز متوالی، دست از کار بکشند، تصور ترسناکی است که نه با عقل و منطق می‌خواند و نه با اخلاق سازگار است، اما همین تصور خطرناک در بسیاری از مراکز درمانی در ایام تعطیلات به حقیقت می‌پیوندد.

در همین تعطیلات نوروز شاهد بودیم که بسیاری از بیماران از دسترسی به پزشک و کادر درمانی محروم بودند و البته همین روند در سایر تعطیلات متوالی در طول سال تکرار می‌شود. انبوه پیام‌ها و تماس‌های مردمی به روزنامه درخصوص انتقاد از نیمه تعطیل شدن مراکز درمانی در تعطیلات نوروز، به وضوح نشان می‌دهد که بیمار شدن و دسترسی نداشتن به پزشک به یکی از کابوس‌های مردم در ایام تعطیلات تبدیل شده است.

یکی از شهروندان در تماس با جام‌جم گلایه می‌کند که در زمان وضع حمل همسرش، پزشک متخصص حضور نداشته است و به ناچار با پرداخت مبلغ چهار میلیون تومان، پزشک را راضی کرده است که از تهران به کرج بیاید و زایمان را انجام دهد.

بیمار دیگری که مشکوک به سرطان است و نیاز فوری به درمان دارد، در گفت‌وگو با خبرنگار ما اعتراض می‌کند که در تمام طول تعطیلات نوروز، جواب نمونه آزمایشگاهی او به دست پزشک متخصص نرسیده، چون پزشکش در سفر خارج از کشور بوده است.

البته این داستان تکراری فقط به ایام تعطیلات نوروز ختم نمی‌شود، بلکه هر بار که به یک تعطیلات چند روزه برمی‌خوریم، بیشتر مطب‌ها، مراکز خصوصی و بخش‌های مختلف بیمارستانی به حالت نیمه تعطیل درمی‌آید.

از آنجا که بیماری، تعطیلی بردار نیست و از قبل هم خبر نمی‌دهد، تعطیلات چند روزه مراکز درمانی و مسافرت‌های دسته‌جمعی کادر درمانی می‌تواند به راحتی با جان بیماران بازی کند. همین که شانس مداوای بیماری در روز غیرتعطیل بیشتر از روز تعطیل باشد، از یک خلا و نقص جدی در نظام سلامت حکایت دارد که خود نیاز به درمان جدی دارد.

نظام پزشکی: اوضاع بهتر می‌شود

بر اساس قوانین فعلی، بخش‌های اورژانس در بیمارستان‌های دولتی و خصوصی باید به صورت شبانه‌روزی پاسخگوی بیماران باشند، اما در ایام تعطیلات، بیماران فقط به خدمات اورژانسی نیاز ندارند، بلکه نیاز به خدمات سرپایی و خدمات تشخیصی در روزهای غیرتعطیل کمتر نمی‌شود.

دکتر حجت‌الله مقیمی، قائم‌مقام معاونت نظارت و برنامه‌ریزی سازمان نظام پزشکی کل کشور در گفت‌وگو با جام‌جم، تاکید می‌کند: هیچ قانونی وجود ندارد که پزشک را موظف کند که در ایام تعطیلات در مطبش باشد.

به زعم او، الزامی هم برای تدوین قانونی جدید در این زمینه وجود ندارد، چون طی دو سال اخیر، خیلی از پزشکان به صورت خودجوش، مایل به فعالیت در ایام تعطیلات هستند. البته مقیمی، انتقادهای مردمی را هم قبول دارد و نواقص موجود را کتمان نمی‌کند، ولی به گفته او، در دو سال اخیر، حرکت‌هایی انجام شده است تا از حجم نارضایتی مردم در این زمینه کاسته شود. مثلاً امسال حدود 450 مرکز درمانی خصوصی در ایام تعطیلات نوروز فعال بودند.

از نگاه این مقام مسئول، رفع این مشکل دیرینه و ساختاری، چند راه حل دارد: اولین راه حل این است که بین مراکز دولتی و خصوصی در این زمینه، هماهنگی بیشتری به عمل بیاید، طوری که با هم موازی کاری نداشته باشند. مثلاً نباید وضعیتی پیش بیاید که در ایام تعطیلات، چند پزشک متخصص در یک شهر کوچک کار کنند، اما در شهر مجاور، هیچ پزشکی حضور نداشته

باشد.

راه حل بعدی که مقیمی به آن اشاره می کند، افزایش تعداد مراکز ارائه دهنده خدمات درمانی در ایام تعطیلات است؛ توقع منطقی که سال های سال است مردم روی آن تاکید دارند. این مقام مسئول، قبول دارد که تعداد مراکز خصوصی فعال در ایام تعطیلات باید بیشتر از این حرف ها باشد و از همین رو وعده می دهد در تعطیلات نوروز سال آینده، حدود هزار مرکز خصوصی درمانی در سراسر کشور فعال باشند.

پزشک فعال در تعطیلات، تشویق شود

وقتی هیچ قانونی برای فعالیت اجباری پزشک در ایام تعطیلات وجود ندارد، حال سوال اینجاست که در این وضعیت باید از چه اهرم دیگری برای فعالیت پزشکان در ایام تعطیلات بهره برد.

دکتر سیما مرزبان، متخصص مدیریت خدمات بهداشت و درمان در گفت و گو با جام جم پیشنهاد می دهد که در این وضعیت می توان همانند کشورهای توسعه یافته از سیستم تشویق و پاداش برای ماندگاری کادر درمانی استفاده کرد. یعنی به گفته او، باید با ارائه مشوق های مالی و غیرمالی، کاری کرد که پزشک و سایر کادر درمانی در ایام تعطیلات، به طور خودجوش تمایل داشته باشند که در محل کارشان حضور پیدا کنند.

به عقیده مرزبان، نباید با زور و اجبار تلاش کرد کادر درمانی در ایام تعطیلات حضور داشته باشد، چون حتی در این صورت هم آن کادر درمانی با دل و جان کار نمی کند، بلکه باید سیستمی را پیاده کرد که در آن کادر درمان به تناوب در طول سال به مسافرت بروند، نه این که همه به یکباره و در یک زمان خاص، محل کار خود را ترک کنند. حتی به باور این متخصص نظام سلامت، می توان مکانیسمی را تعریف کرد که در آن، پزشکانی که مجبور به گذراندن دوره های طرح خود هستند، با فعالیت در ایام تعطیلات از مدت زمان خدمت اجباری شان کاسته شود.

نیاز به سیاست گذاری کلان داریم

تعیین طول زمان تعطیلات رسمی در حدود وظایف و اختیارات پزشکان و مراکز درمانی نیست، اما دکتر علی یعقوبی جویباری، عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی بر این باور است که باید برای رفع مشکلات درمانی مردم در ایام تعطیلات، سیاست گذاری کلانی انجام شود، طوری که ایام تعطیلات بخش بهداشت و درمان، مساوی تعداد روزهای تعطیل رسمی نباشد.

جالب است که به گفته یعقوبی جویباری، حتی چندین روز قبل از شروع تعطیلات طولانی، تعداد اعمال جراحی در کشور بسیار کم می شود، زیرا هر عمل جراحی نیاز به مراقبت های پس از عمل دارد و پزشک نمی خواهد با انجام عمل جراحی، تعطیلات خود را در محل کارش بگذراند.

نیاید فراموش کرد که بسیاری از بیماران خاص و صعب العلاج، نیاز فوری و مستمر به خدمات تشخیصی و درمانی دارند، ولی نیمه تعطیل شدن مراکز درمانی در ایام تعطیلات، رسماً با جان این افراد بازی می کند. یعنی شاید بسیاری از بیماران بتوانند دندان روی جگر بگذارند و تا زمان پس از تعطیلات با دردشان کنار بیایند، اما این گروه از بیماران خاص، چنین امکانی را ندارند و حتی گاهی یک روز تعطیل شدن خدمات درمانی در کشور می تواند به مرگ آنها منجر شود.

امین جلالوند